

UKA 2013/88.1
16. september 2013
ABE

Naalackersuisut Aatsitassanut inatsimmut UPA 14-mut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissamut pisussaaffilerneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiussassaattut siunnersuut, taamaalilluni uran aammathorium atominit qaartartuliornermi atortussiatut taamaalilluni inatsimmi atortussiassat radiop qinngornerinik navianartunik akullit atortussiassallu allat ersarissumik immikkoortiterneqaleqqullugit, avatangiisinut tunngasutigut piumasaaqatit (tailings) aammalu piaaffiusimasup matuneqarnerani igitassat. (Inuit Ataqatigiit Inatsisartuni ilaasortaataat)

Inuit Ataqatigiit siunnersuut una saqqummiupparput akuereqqullugulu, inuit peqqissusaat aningaasap pissarsiarinissaanut akiliutigalugu aningaasarsiorumanginnatta. Uumasunik atuineq, avatangiisinik atuineq, aammalu nersutaateqarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiuteqarneq navialisinnagit ineriartortitsisoqassasoq aalajangiisimagatsigu. Kinaassuseq pingaartitalu akigalugit aningaasarsiortoqarsinnaanngimmat.

Nul-tolerancep atorunnaarsinneqarnissaa isumaqarpoq qinngornerit ulorianartut aammalu uran piarlugit aatsitassarsiortoqarsinnaalissasoq. Tamanna akuersarneqarsinnaanngilluinnarpoq. Ilisimaatsuunerup kukkusumik aalajangiisippatigut uteriaqqissinnaanngilagut.

Uteriaqqissinnaannginnerput tamatsinnut pisussaaffiliissaaq. Pisussaaffigilissavarput inoqatitta, avatangiisitta aammalu pisuussutivut uumassusillit qinngornermik sunnerneqarsimanagerat millisarniarlugu iliuuseqarnissarput. Nalunngilarput qinngornermik ulorianartumik sunniinissaq pinngitsoorani pissasoq. Apeqqutaaginnassaaq sunniutit millisarnissaannut qanoq akissaqartiginersugut.

Tusarnaartut tamaasa apererusuppakka. Akuerisinnaavarput Nuummi najugaqarutta qinngutsinni aatsitassarsiorfik uran-mik piaaffiusussaq ammassasoq? Akuerisinnaavarput Sisimiuni najugaqarluta uran-mik piaaffissaq Nasaasaami Uran-isiorfik ammassasoq? Uummannamiikkutta uummannap qaqqaa, Uummannaq, uran-mik piaaffissatut akuerisinnaavarput? Ilulissaniikkutta Ilulissat kangerluani qaleralinnaarfissuarmi uran-mik piaaffissaq akuerissagaluarparput?

Tassa taamak Kuannersuarni aatsitassarsiorfissaq Uran-mik piaaffissaq Narsamut inuinullu qanitsigaaq. Eqqaamassavat illit inersimasutut uran-mik piaaffimmik akuersinerit tassaassammat uran-nisiorfiup qanitaani meeqqat qanoq avatangiiseqarlutik inuuneqarnissaat aalajangissagakku.

Aalajangiineq imaannaanngilaq partiilersuussassaanngitsoq, inuttut nammineq isummerfissaasoq. Piffissaagallartillugu kingusinaartinnanga Inatsisartut kaammattorusuppakka, ilumut nunatsinni aningaasaq ima pingaartigilissanngitsoq, allaat inoqativut avatangiiseqartissinnaallugit qinngornermik ulorianartunik.

Akuerinaviannngilarput nunarsuarmi inuit allat atugarliutaat nunatsinnut eqqutissallugit. Inatsisartuni amerlanerussuteqartut piuffaagaatigut nunatsinni alloriarfissarput tulleg

tassaassasoq uran-niortunngornissarput. Tamanna Inuit Ataqatigiit akuerinaviangilluinnarparput.

Akuersinerup kingunerisassai nalunngilavut. Aamma Inuit Ataqatigiit nipangersimasutut anngaaginnartussiatullu inissisimanianggilagut.

Naalakkersuisooqatigiinnit oqarfigineqarpugut "uran-isiorniingilagut". Aamma naalakkersuisooqatigiinnit oqarfigineqarpugut nunarput uran-mik tunisassiulissasoq aningaasarsiornikkullu iluaqtigalugu. Taakkua arlaat toqqarneqaraluarpalluunniit piviusuuvog nul-tolerance atorunnaarsinneqarpat uran-isiornissamut alloriarnerit nunatsinni sumiiffinni arlalinni aallartinneqarsinnaalissamata. Aalajangiinerup kingunerissavaa aningaasaatillit uran-mik piiaanissaq siunertaralugu piareersarnerit sukkasuumik timalersulissavaat. Aningaasaliinerilli tassaassapput akissaqarfiginngisavut uterteriassallugit.

Inatsisartunut ilaasortat Nul-tolerancep atorunnaarsinnissaanut akuersisut akisussaaffimmik annertoorejussuarmik tiguisussaapput. Taamaammat nunatta oqaluttuarisaanerani ilaalluinnartussaavoq, Inuit Ataqatigiinnit aalajangiiffigisassatut siunnersuut una itigartinneqassappat. Kissaatigaarput Inatsisartunut ilaasortaaqatitta tunuliaqutsissagaatigut qinngornernik ulorianartullit navianaateqarnerat pissutigalugu inatsimmi immikkut isigineqalernissaannik tapersersussagaatigut. Tamanna angugutsigu Inatsisitigut ersarinnerulersitsissaagut, tamatumalu kingunerissavaa naqissusissagatsigu inuiaqatitta avatangiisittalu illersorneqarnissaat.

Attueqqusinngilluinnarnerup, tassa nul-tolerancep atorunnaarsinniarneqarneranut atatillugu, naalakkersuisooqatigiit amerlanerussuteqalaarneq tunngavigalugu suliassamik taamak annertutigisumik aalajangiiniarnerat akuerineqarsinnaangilaq. Akuerineqarsinnaangilaq inuiaqatigiit tunngavissaqarlutik oqallinnissaat qarsutiinnarneqarmat. Kattuffinnik susassaqtunillu allanik tusarniaasoqanngilaq, aamma peqataatitsinissaq naalakkersuisooqatigiinnit soqutigineqanngimmat tupinnaqaaq.

Matumani inoqatitta sumiiffimminni qanoq avatangiiseqarnissaat pineqarpoq. Aamma inuussutissarsiutinik ineriartortissimasaannik attassiinnarsinnaanissaat apeqquserneqarpoq. Pisuussutinik uumassusilinnik atuinerput, imminullu pilersornerulernissatsinnik siuarsarfissat nunanerineq savaateqarnerlu apeqquserneqarput. Meeqqat, inuusuttut utoqqaallu avatangiisiisa peqqinnartuunissaat apeqquserneqarpoq. Narsap illoqarfittut piuinnaarsinnaanera apeqquserneqarpoq. Sooq taava aalajangiinnginnermi naalakkersuisooqatigiinnit oqallinnissaq pisariaqanngitsutut nalilerneqarpa?

Suli qulakkeerneqanngilaq aalajangiinerup pitsaanngitsumik kinguneqassagaluarpat qanoq illiortoqassanersoq. Taamaammat tupinnaangilaq inuit avissaartuunnerat sakkortusiartormat. Narsarmiut avissaartuupput, inuiaqatigiit avissaartuupput, partiit avissaartuupput aamma naalagaaffeqatigut naalakkersuisuutitavullu avissaartuupput. Naalakkersuinikkut sulinerup inuiaqatigiinni taamak avissaartuuffiutigisog soqutiginningsutut pissusilersorluni isiginngitsuusaarneqarsinnaangilaq.

Taamaammat Inuit Ataqatigiit kaammattuutigivarput, tassa naalakkersuinikkut nunarput ingerlanniartigu inuiattut isumaqatigiiffigisavut aallaavigalugit. Avissaartuuffigisavut aallaavigalugit ingerlatsiniarneq inuit sakkortusiartuinnartumik akerliunerannik pilersitsissaaq. Tamanna minnerpaamik naalakkersuisooqatigiinni siuttuusut Siumut suleqatigerusupparput isiginiaqqullugu, aamma akisussaaffittut tigoqqullugu inuiaat toqqissisimanginnerat. Tamanna Siumup naalakkersuisooqataanullu kaammattuutitut apuupparput.

Inuit Ataqatigiit aatsitassat qinngornernik ulorianartunik akullit pillugit, Aatsitassanut Inatsimmi immikkut uranip aamma thoriumip inatsisiliunneqarnissaat anguniarparput. Aatsitassat naliginnaasut assignagit immikkut aatsitassatut qinngornernik ulorianartunik akullit attoqqusaanngilluinnarnissaat ersarissumik inatsisiliuukkusupparput.

Paasissutissat ersersereerpaat, tunngavigissallugulu naammarujussuareerpoq inuiattut avatangiisitsinnik mianerinnittumik pinngortitamik atueriaaseqarnerput attanneqassasoq. Tassaniippoq inuit peqqissuullutik inuuneqarnissaannik pingaartitsineq, aamma avatangiisitta minguitsup kinguaassatsinnit kingornussaanissaa qulakkeerniarlugu. Naggasiullugu Inuit Ataqtigiit partiinut allanut kaammattuutigissavarput inuiaqtigiinni paaseqtigiittoqarnissaa anguniarlugu sulineq qitiuteqqullugu. Neriulluta siunnersuut akuersaartumik tiguneqassasoq.

Kissaatigaarput siunnersuut Inatsisartut aatsitassarsionnermut ataatsimiititaliaannut ingerlatinneqassasoq.